

χρόνια καὶ χρόνια, ἄλλο σπιτικό δὲν εἶχε παρὰ τὸ δικό μας.

Ἦλθε λοιπὸν τὴν παραμονὴ ἐκείνη ῥοδοκόκκινος, γελαστός, μὲ τὰ κεριακάτικα του, μὲ τὴν ὀλόρθια του φέσα, καὶ μὲ τὸ κάτασπρό του μoustάκι, νὰ ρίξη τὰ λιόφυλλα στὴ φωτιά καὶ νὰ μᾶς πῆ τὴν καλὴ μας τὴν τύχη.

Ἡ ἀδερφή μου ἡ μακαρίτισσα μπαινόβγαιναν καὶ συγύριζαν τὸ τραπέζι, καὶ ὁ γέρος μὲ κρατοῦσε καθισμένον στὰ γόνατά του καὶ μοῦ τραγουδοῦσε. Θαρρῶ πῶς τ' ἀκούγω ἀκόμα τὰ πονεμένα τραγουδία του. Ἄς μπορούσε νὰ περάση μιὰ μικρὴ χάρη τους σ' αὐτὲς τίς φυλλάδες, νὰ ποῦμε πῶς ζῆ ἀκόμα ὁ γέρο Βασίλης :

Καὶ τραγουδώντας ἦρθε ἡ βασιλόπηττα. Τὴ βάλανε στὴ μέση τοῦ τραπεζιοῦ. Πῆρε ἡ μακαρίτισσα τὸ μαχαίρι καὶ ἄρχισε νὰ κόβη τίς μερίδες : Τοῦ Χριστοῦ, τῆς Παναγίας, τ' ἄη Βασίλη, ὅλης τῆς φαμελιᾶς, τῶν φτωχῶν, κ' ὕστερα στάθηκε ἔμενε μιὰ μερίδα ἀκόμα.

— Τίνος νὰ τὴν ποῦμε αὐτή :

— Τῆς Λενιώς, φωνάζω ἐγώ.

Καὶ γέλασαν ὅλοι, καὶ τὴν εἶπαν τῆς Λενιώς τὴ μερίδα ἐκείνη. Ἐπειτα ζητήσαμε τὸν ἀσημένιο παρᾶ. Καὶ βρέθηκε ὁ παρᾶς στὴ μερίδα τοῦ γέρου. Ὁ καημένος λυπήθηκε ποῦ δὲ βγῆκε σὲ μᾶς, κ' ἤθελε καὶ καλὰ νὰ τὸν χῶση σὲ μιὰ δική μας μερίδα.

Κ' ὕστερα ὕστερα χύσαμε καὶ τὸ μέλι στὴν πῆττα καὶ φάγαμε. Καὶ σὰ φάγαμε, καθήσαμε κοντὰ στὴ γωνία, καὶ ρίχταμε τὰ λιόφυλλα στὴ φωτιά, νὰ πηδήξουν καὶ νὰ μᾶς ποῦν τὴν καλὴ μας τὴ μοῖρα. Καὶ σὰν ἔγεινε κι αὐτὸ, γλεντίσαμε μὲ τὰ λόγια, μὲ τὸ παιχίδι, καὶ μὲ τὸ τραγοῦδι τ' ἄη Βασίλη. Ἡ νοτιὰ σφύριζ' ἐξω φρενιασμένη, καὶ μεῖς τραγουδοῦσαμε. Κ' ἔτσι ἀποκοιμήθηκα, καὶ σὰν ξύπνησα, χτυποῦσε τὸ σήμαντρο τῆς πρωτοχρονιάς.

Τὴ θυμοῦμαι πολὺ καλὰ τὴ χαρομένη κείνη μέρα. Τί : φοβᾶσαι μὴν τύχη καὶ τὴν ἱστορήσω ; Μὴν τύχη καὶ πῶ τί φάγαμε κ' ἤπιαμε, πόσοι ἦρθανε νὰ μᾶς τραγουδήσουν τὸν ἄη Βασίλη, πόσα ῥόδια κατεθάσαμε ἀπὸ τὸ ῥάφι, πόσα γλυκὰ βγάλαμε ἀπάνω στὸ δίσκο ; Καλὰ, ἄς σοῦ κάμω αὐτὴ τὴ χάρη, καὶ ἄς μὴ σοῦ τὰ πῶ. Νάρθης ὁμως μαζί μου νὰ πᾶμε κάτω στὸ δρόμο τῆς σκάλας, ἐκεῖ κοντὰ στὸ γκρεμνὸ, ποῦ πῆγα μαζί μὲ τὸ γέρο τ' ἀπομεσήμερο, νὰ δῶ τὸ κακὸ ποῦ ἔγεινε μέσα στὴ θάλασσα. Ὅλο τὸ χωριὸ εἶταν ἐκεῖ μαζεμένο καὶ κοίταζε. Τί νὰ κοίταζε ! Τ' ἀγριεμένα τὰ κύματα ; Τὰ θλωμένα βουνὰ ἀντικρῦ ; Τίς μπόρες ποῦ ἀρμενίζανε μακριὰ κ' ἔδεναν τὴ θάλασσα μὲ τὸν οὐρανὸ ; Κανέν' ἀπὸ αὐτὰ δὲν κοίταζαν. Τὰ μάτια τους εἶταν ἀπάνω σὲ δυὸ κατάρτια ποῦ στεκότανε μισογερμένα ἀπάνω στὰ κύματα, μ' ἀνοιγμένα πανιά. Ἡ γολέττα, ἡ

ἄγκουρά της, τ' ἀμπάρια της, εἶταν ὅλ' ἀποκάτω. Τὰ εἶχε καταπιωμένα ἡ ἀχόρταγη θάλασσα. Εἶταν κι ὁ Καπετὰν Μουσταφᾶς ἐκεῖ κάτω. Κ' οἱ ναῦτες του, κ' οἱ βλαστημιές τους, ὅλα πνιγμένα. Μόνον ποῦ εἶτανε ῥηχὰ τὰ νερὰ, κ' εἰμειναν τὰ κατάρτια ἀπ' ἐξω, καὶ τᾶδερνε ὁ ἄνεμος καὶ τοὺς σάλυε τὸ μνημοῦρι τους. Ὡς καὶ νεκροὺς δὲν τοὺς ἄφινε ἡ φουρτούνα.

Σὰ μεγάλωσα, καὶ συλλογιόμουν ἐκεῖνο τὸ περισταστικό, ἔλεγα, ἴσως κάτι ἤθελε νὰ μᾶς πῆ ὁ Ἄη Βασίλης ἐκείνη τὴ μέρα.

Μὰ σὰ γέρασα, εἶπα κρῖμα στὸν καημένο τὸν Καπετὰν Μουσταφᾶ, δὲν εἶτανε σημάδι τοῦ Ἄη Βασίλη, εἶταν ἡ κακὴ του ἡ τύχη καὶ πνίγηκε Κρῖμα στὸν Καπετὰν Μουσταφᾶ !

[Ἐπετα συνέχεια]

ΜΙΚΡΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

Κρίσις

Ὅταν ὁ Βολταίρος ἔμαθε περὶ τινος φίλου τοῦ τὸν ὅποιον ἐπήγει δημοσίᾳ, ὅτι αὐτὸς ἀπεναντίας τὸν ἐκακολόγει, εἶπε χωρὶς νὰ ταραχθῆ διόλου :

— Πιθανὸν ν' ἀπατώμεθα καὶ οἱ δύο δι' αὐτὸ, φαίνεται, καὶ ὁ κόσμος δὲν μᾶς πολυπιστεῦει.

Ἡ ἔτοιμος αὐτῆ, ἡ φυσικὴ καὶ μεσοτάτη εὐφυλογία χαριέντως στιχουργημένη — ἰδοὺ τὸ ἐπίγραμμα τοῦ ὁποίου ἐξητήθη ἡ μετάφρασις. Οἱ τότε ἔνδοιασμοὶ καὶ οἱ συλλογισμοὶ τοῦ Κ ρ α ν ἰ ω ν ο ς (Ἀθηνῶν) μᾶς φαίνονται παρακεκινδυνευμένοι, ἀστοχωτάτη δὲ ἡ ἐπινοία του, καθὼς καὶ τῆς Π ρ α ξ ἰ ν ὄ η ς (Κωνσταντινουπόλεως) νὰ τὸ μεταβάλῃ εἰς ἐρωτικὸν καὶ νὰ περιορίσῃ— ἔχι μάλιστα διὰ στίχων ἀπόγων — τὴν ἀρκετὰ εὐρεῖαν ἐννοίαν του. Ἀπεναντίας νομίζομεν ὅτι ἔπρεπε ὅπως εἶνε νὰ μείνη σκοτεινὸν καὶ νὰ ὑπονοῆται περισσότερον ὡς πρὸς φίλον ἀπευθυνόμενον, ἐκ τοῦ εἶδους τοῦ φίλου τοῦ Βολταίρου, φίλου ἐκ τῶν σημερινῶν, παιγνιώδες μὲν ἀλλὰ δηκτικὸν καὶ σατυρικὸν κατὰ βάθος στιχοῦργημα. Ἡ διὰ παιγνιώδους φράσεως ἀπόδοσις τοῦ τοιοῦτου βάθους ἦτο τὸ δυσκολώτερον πρόβλημα διὰ τοὺς μεταφραστάς, ἐκ τῆς ἑκατοντάδος τῶν ἑποίων ὁμολογοῦμεν ὅτι ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην οὐδεὶς μᾶς ἠυχαρίστησεν. Ὁ μόνος ὁ ὁποῖος ἐπλησίασεν εἶνε ὁ ἐκ Κων/πόλεως Ibis τοῦ ὁποίου ἡ ἐλευθέρα μετάφρασις ἐνέχει τι τὸ φαιδρὸν καὶ συγχρόνως ἐγγικτικόν :

Σ' ὄλους κακὸ γιὰ μένα λὲς

ποῦ λέγω τὸ καλὸ σου.

Μὰ καὶ τῶν δυὸ μᾶς οἱ ψευτιές

κολλοῦνε, 'στὸ Θεὸ σου ;

Ἐκτὸς ἐὰν εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτὴν πρέπη νὰ κατατάξωμεν καὶ τὸν ἐκ Κρήτης κ. Ἡρ. Νιωτάνη, τοῦ ὁποίου τὸ ἀπειρότεχρον τετράστιχον ἐνέχει κάτι ἐκ τῆς πρωτοτύπου χάριτος ἐν τῇ κατασκευῇ, καὶ τὴν μνημονευθεῖσαν Π ρ α ξ ἰ ν ὄ η ν, τῆς ὁποίας ἰδοὺ πόσον περίεργος εἶνε ἡ μετάφρασις :

Ὅπου σταθῆς κ' ὅπου βρεθῆς. Κ υ ρ ἄ μ ο υ, μὲ καλογοεῖς,
Γιὰ σένα ἐγὼ ὅπου βρεθῶ λέγω καλὸ κάθε λογῆς.
Μὰ τί τὰ θέλεις! καὶ τοὺς δύο, νὰ σοῦ τὸ πῶ κοντολογῆς
Δὲν μᾶς πιστεύουν πουθενὰ κ' ἀδίκως μὴν πολυλογῆς!

Ἄλλ' ἀφ' οὗ διὰ λόγους προφανεῖς δὲν ἤμπο-
ροῦμεν νὰ πονοῦμεν εἰς κανένα ἐξ αὐτῶν τὸ βρα-
βεῖον, ἐρχόμεθα τώρα εἰς ἄλλην κατηγορίαν, εἰς
τὰς μεταφράσεις δηλαδὴ τῶν ὁποίων δὲν εἶνε ἴσως
τόσον ἐμφανῆς ἢ σύλληψις τῆς βαθυτέρας ἐννοίας,
ἀλλ' εἶνε τεχνικωτέρα καὶ εὐπροσωποτέρα ἢ μορφή
καὶ πιστοτέρα ἢ ἡμετρος φράσις. Ἄλλ' ἔχι ὅμως
πρὶν ῥίψωμεν ἐν βλέμμα τελευταῖον εἰς τὴν πρὸς
τ' ἀριστερά μας στοιβάδα τῶν ἀποβλήτων, τὰ ὅποια
δυστυχῶς ἀποτελοῦν ἀρκετὰ ἰσχυρὰν πλειοψη-
φίαν... Τὰ περισσώτερα ἐξ αὐτῶν εἶνε στιχουργη-
μένα εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν λογικωτάτων. Ἐν τού-
τοις εἰς τὰ καθαρῆς αὐτὰ νάματα εἰμποροῦμεν
ν' ἀλιεῦσωμεν βαρυτίμους μαργαρίτας :

Ἐν ᾧ ἐγὼ ἀπανταχοῦ σὲ λούω μὲ ἐπαίνους

Ἄλλὰ φεῦ πιστὸς τοῖς ἄλλοις
οὔτε σὺ 'σαι οὔτ' ἐγώ.

Ἡ ἡμετέρα δὲ δυστυχία
Ἐἴν' ἀμφοτέρων ἡ ἀπιστία

Νὰ ἀπιστοῦν ἐνὶ καὶ τ' ἄλλω.

Ἄλλ' ἴδε ὅποια δυστυχία ἡ ἡμετέρα.
Δὲν μᾶς πιστεύουν οὔτε τὸν ἕνα οὔτε τὴν ἑτέρα.

Καὶ τώρα δεξιὰ. Τὰ δοκίμα στιχουργήματα τῆς
μειοψηφίας εἶνε σχεδὸν ἰσόπαλα. Ἐπὶ πολὺ ἐσταθ-
μίσαμεν τὰ λεπτά των ἐλαττώματα καὶ τὰ λε-
πτὰ των προτερήματα, εἰως οὗ διακρίνομεν τὸ σχε-
τικῶς καλλίτερον. Περισσότερ' ἀπὸ δέκα π. χ. ἔ-
χουν τοὺς δύο πρώτους στίχους κοινούς ὡς ἐξῆς :

Ὅπου σταθῆς κ' ὅπου βρεθῆς σὺ λὲς κακὸ γιὰ μένα
Ὅπου σταθῶ κ' ὅπου βρεθῶ λέω καλὸ γιὰ σένα.

πολλὰ δὲ ἀκόμη καὶ τὸν τέταρτον :

Γιατὶ ὁ κόσμος οὔτε σὲ πιστεῖει οὔτ' ἐμένα.

Μετὰ τοῦτο φαντάζεται πλέον κανεὶς μὲ τί μι-
κροσκόπιον ἐδέησε νὰ τὰ ἐξετάσουν οἱ κριταί. Ἐν
τούτοις νομίζουσι ὅτι δὲν ἠστόχησαν προτιμήσαντες
ἐξ ὄλων αὐτῶν τῶν εὐφήμου μνείας ἀξίῳ (Λάκη,
Ἄριστομένους, Θ. Μεταξά, Ἀύλοῦ,
Ἀμαρυλλίδος, Ὀλγας, Δομινίκου
κτλ. κτλ.) δύο μόνον, τὸ τοῦ Ἀγαπίου ἀρκετὰ
καλόν :

Ὅπου σταθῆς κ' ὅπου βρεθῆς σὺ λὲς κακὸ γιὰ μένα,
ὅπου σταθῶ κ' ὅπου βρεθῶ λέω καλὸ γιὰ σένα.
Μὰ τῆρα τί δυστύχημα καὶ τί κακὸ μεγάλο
Μήτε τὸν ἕνα πιστεῖσαν μὰ μήτε καὶ τὸν ἄλλο

καὶ τὸ τοῦ ἐκ Κεφαλληνίας I. Λ :

Σὺ λὲς εἰς ὅλους κακὰ γιὰ μένα
Κ' ἐγὼ εἰς ὅλους καλὰ γιὰ σένα.
Μὰ καὶ στοὺς δύο μας, τί δυστυχία!
Δὲν δίδει ὁ κόσμος πίστι καμμία!

εἰς τὸ ὅποιον καὶ θὰ ἀπενέμομεν τὸ βραβεῖον ὡς ἀνώ-
τερον προφανῶς, μὴ ἔχον τίποτε τὸ περιττόν, ὅσον
πρέπει πιστὸν καὶ ὅσον πρέπει ἐλεύθερον, ἐλέγγχον
δὲ ἀρκετὴν δεξιότητα εἰς τὴν ἐπίνοιαν τοῦ τρίτου
στίχου μάλιστα, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν ὁ σκόπελος τῶν
περισσώτερων, ἂν δὲν ὑπῆρχε καὶ τὸ τοῦ Ἀθηναίου.
Φωνογράφου ὅχι μὲν τόσον δουλικῶς πιστὸν,
ἀλλ' ὑπερτεροῦν κατὰ τὴν χάριν καὶ τὴν δημωδῶς
ἐπιγροσματικὴν διατύπωσιν τοῦ νοήματος, καὶ τὴν
στιχουργικὴν ἐντέλειαν πάντα τὰ ἀποσταλέντα :

Ἐσὺ λὲς κακὸ γιὰ μένα
Κ' ἐγὼ λέω καλὸ γιὰ σένα.
Πᾶν τὰ λόγια μας χαμένα,
Δὲν πιστεύουνε κανένα.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο κρίνεται καὶ ὑφ' ἡμῶν καὶ
ὑπὸ τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Ἑστίας βεβαίως ἄξιον
βραβεύσεως.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἐν τῷ βουλευτηρίῳ εἰς βουλευτῆς παρατηρεῖ
ὅτι ὁ πῖλος τὸν ὅποιον ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δὲν
εἶνε ἰδικός του.

— Αὐτὸς ποῦ κατὰ λάθος μοῦ πῆρε τὸ καπέλο θὰ
ἦτονε κανένας βλάξ.

— Βεβαίως γιὰ νὰ μὴ τὸ καταλάβῃ θὰ εἶχε τὸ
ἴδιο κεφάλι μὲ τὸ δικό σας.

Ὁ κ. Π. ἐπισκέπτεται τὸν κ. Τ. γνωστὸν ἐπὶ
φιλαργυρία.

Ὁ κύριος Τ. — Καπνίζετε κύριε Π ;

• Ὁ κύριος Π. — Μάλιστα εὐχαρίστως, λέγει
ἀπορῶν ἐπὶ τῇ προσδοκωμένῃ προσφορᾷ τοῦ σιγάρου.

Ὁ κύριος Τ. κτυπῶν τὰς χεῖρας : — Γιάννη,
φέρε τὰ σπύρτα εἰς τὸν κύριον Π !

Ὁ μικρὸς Μίκιος παραπονεῖται εἰς τὸν πατέρα
του ὅτι δὲν ἤμπορεῖ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ σχολεῖον διότι
ἕνα μεγάλο καρφὶ τοῦ ὑποδήματός του τοῦ προξενεῖ
ἰσχυροὺς πόνους.

Πατήρ. — Ποῦ εἶνε ; γιὰ νὰ ἰδῶ.

Μίκιος. Ἐξάγων τὸ ἐν ὑπόδημα — Νά !

Πατήρ. — Μὰ ἐγὼ δὲ βλέπω τίποτε.

Μίκιος. — Τότε θὰ εἶνε 'στὸ ἄλλο τὸ πόδι.

Ἐκ τοῦ προλόγου ποιήματος :

«Τὸ ποίημα, ὁμολογοῦμεν, ἐγένετο ὑπὲρ τὸ δέον
μακρόν, ἀλλὰ δὲν εἴχομεν καρὸν νὰ τὸ συντάξωμεν...»

— Τί φωνάζεις εἰνε ἐπάνω 'στὸ σπύρτι, Γιάννη ;

— Μὰ δὲν μπορῶ κ' ἐγὼ νὰ καταλάβω ! ἢ τὰ
σκυλιὰ οὐρλιάζουνε ἢ τραχυδεῖ ἢ κυρία !...